

NORGES HØYESTERETT

Den 28. mars 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tjomsland, Falkanger og Kallerud i

HR-2014-00646-U, (sak nr. 2014/336), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Kristian Bårseth)

mot

Intrum Justitia Debt Finance AG (advokat Stein Eikeland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder klage over beslutning om utleggspant og utleggstrekk, og reiser spørsmål om en uteblivelsesdom i forliksrådet kan være tvangsgrunnlag når saksøkte ikke var kjent med saken for forliksrådet før tvangsinndrivelse ble innledet, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 4-2.
- (2) X forliksråd avsa 4. august 2003 uteblivelsesdom der A ble dømt til å betale til Site Communication ASA 16 041,36 kroner inkludert renter og omkostninger per 19. juni 2003, samt forsinkelsesrente fra sistnevnte dato. A var ikke kjent med forliksklagen mot henne, idet både innkallingen til rettsmøtet i forliksrådet og uteblivelsesdommen ble sendt til en annen enn hennes reelle og folkeregistrerte adresse. Site Communication ASA gikk senere konkurs og selskapets krav mot A ble overdratt til Intrum Justitia Debt Finance AG.
- (3) Etter begjæring fra Intrum Justitia Debt Finance AG avholdt Namsfogden i Y 23. april 2013 utleggsforretning mot A, med forliksrådets uteblivelsesdom som tvangsgrunnlag. Det ble besluttet å stifte utleggspant i en motorvogn og å ta utleggstrekk i lønn med 5 000 kroner per måned.
- (4) A påklaget utlegget til Sør-Trøndelag tingrett, som 10. september 2013 avsa kjennelse med slik slutning:

"1. Klagen tas til følge."

- (5) Tingretten la til grunn at forliksrådets uteblivelsesdom 4. august 2003 var en nullitet, siden A

hverken var lovlig innkalt til forliksrådet eller var gjort kjent med saken på annen måte.

- (6) Intrum Justitia Debt Finance AG begjærte omgjøring av tingrettens kjennelse, men fikk ved beslutning 16. oktober 2013 ikke medhold. Både beslutningen og kjennelsen ble anket til Frostating lagmannsrett, som 9. januar 2014 avsa kjennelse med slik slutning:
- "1. As klage over namsfogden i Ys utleggsforretning 23. april 2013 tas ikke til følge.**
- 2. Sakskostnader tilkjennes ikke."**
- (7) Lagmannsrettens flertall – to dommere – var enig med tingretten i at A ikke var lovlig innkalt til forliksrådet, men fant at dommen likevel hadde rettskraftvirkninger fordi hun ble kjent med dommen 24. oktober 2012 – dvs. mens fristen for å begjære gjenåpning av saken fortsatt løp. Mindretallet – en dommer – mente som tingretten at dommen ikke hadde rettskraftvirkninger.
- (8) A har anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett, og har i hovedtrekk gjort gjeldende:
- (9) At uteblivelsesdommen er rettskraftig fordi A ble gjort kjent med den før fristen for å begjære gjenåpning var utløpt, er ikke tilstrekkelig til at dommen har rettskraft. Det er et vilkår for tvangsfullbyrdelse at parten har mottatt lovlig innkalling eller på annen måte fått vite om saken. A mottok verken innkalling til rettsmøtet i forliksrådet eller den senere dommen, og dommen er dermed uten rettskraftvirkning og kan ikke anvendes som tvangsgrunnlag.
- (10) Domstoloven § 183 er ikke anvendelig. Dommen kan ikke anses lovlig forkynt gjennom As etterfølgende kunnskap om den nærmere ti år etter at den ble avsagt. Hensynet til hennes rett til å gjøre seg kjent med grunnlaget for kravet og til å fremme innsigelser mot det, gjør seg sterkt gjeldende.
- (11) Subsidiært anføres at lagmannsrettens kjennelsesgrunner er mangelfulle, idet det ikke er mulig å se om flertallet har lagt til grunn riktig lovforståelse.
- (12) A har nedlagt slik påstand:
- Prinsipalt:**
1. Tingrettens kjennelse stadfestes.
2. A tilkjennes sakens kostnader for lagmannsrett og Høyesterett.
- Subsidiært:**
1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. A tilkjennes sakens kostnader."
- (13) *Intrum Justitia Debt Finance AG* har tatt til motmæle og i hovedtrekk gjort gjeldende:
- (14) Lagmannsrettens kjennelse bygger på riktig rettsanvendelse. Uteblivelsesdommen må i henhold til domstoloven § 183 anses forkynt da den kom til As kunnskap, og dommen ble rettskraftig da hun oversatt fristen for å anvende rettsmidler mot den. Inkassoselskapet ga henne god tid til å be om veiledning fra forliksrådet og tingretten om hvordan hun skulle innrette seg. Forkynningen av utleggsbegjæringen må under enhver omstendighet anses for å ha reparert manglene ved forkynningen av dommen.
- (15) Lagmannsretten har ikke begått saksbehandlingsfeil. Det fremgår tydelig av flertallets begrunnelse hvilken rettsoppfatning avgjørelsen bygger på.

(16) Intrum Justitia Debt Finance AG har nedlagt slik påstand:

"Prinsipalt:

1. Anken forkastes.
2. Intrum Justitia Debt Finance AG tilkjennes saksomkostninger for alle instanser med kr 9812,50 for arbeid inkl. mva. og kr 5160 for gebyr.

Subsidiært:

1. Lagmannsrettens kjennelse fastslås.
2. Intrum Justitia Debt Finance AG tilkjennes saksomkostninger for alle instanser med kr 9812,50 for arbeid inkl. mva. og kr 5160 for gebyr."

- (17) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder videre anke over kjennelse, og ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning, jf. tvisteloven § 30-6.
- (18) En uteblivelsesdom i forliksrådet er et alminnelig tvangsgrunnlag, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 4-1 andre ledd bokstav a. Adgangen til under tvangsfullbyrdelse å fremsette innvendinger mot slike tvangsgrunnlag, er sterkt begrenset, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 4-2 første ledd. Saksøkte kan imidlertid innvende mot en dom at den er en nullitet, jf. Rt. 1997 side 1888 og Rt. 2005 side 362 avsnitt 16.
- (19) Spørsmålet for lagmannsretten var om X forliksråds dom 4. august 2003 er en nullitet fordi A ikke var lovlig innkalt til forliksrådet og heller ikke på annen måte visste om saken.
- (20) I Rt. 2004 side 1136 avsnitt 29 heter det:
- "Imidlertid må det være en forutsetning for tvangskraften at parten har vært lovlig innkalt eller på annen måte har fått vite om saken. I motsatt fall må dommen anses som en nullitet"**
- (21) Skoghøy, *Tvisteløsning*, 2. utgave, side 1020 presiserer dette slik:
- "For det femte må det være en forutsetning for at en avgjørelse skal ha rettskraftvirkninger, at de som er behandlet som parter, eksisterte, visste om saken og hadde partsevne på det tidspunkt saken ble tatt opp til doms."**
- (22) Utvalget er enig i dette. Dersom en part ikke er lovlig innkalt og heller ikke på annen måte har fått vite om saken før den tas opp til doms, vil dommen ikke ha rettskraft. At parten i ettertid får kunnskap om saken, endrer ikke dette.
- (23) Lagmannsrettens kjennelse bygger på denne bakgrunn på en uriktig lovtolkning.
- (24) Ut fra korrekt lovforståelse og det faktum lagmannsretten har lagt til grunn, er det klart at dommen fra X forliksråd 4. august 2003 er en nullitet og den kan derfor ikke tjene som tvangsgrunnlag. I stedet for å oppheve lagmannsrettens kjennelse, finner utvalget da grunnlag for å avsi realitetsavgjørelse ved at tingrettens kjennelse stadfestes, jf. Skoghøy, *Tvisteløsning*, 2. utgave, side 1232.
- (25) Ankende part har vunnet saken fullt ut, og skal etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd tilkjennes saksomkostnader for lagmannsretten og Høyesterett. Kravet er på kr 34 365 inklusive merverdiavgift. Av dette utgjør 11 875 kroner behandlingen for Høyesterett, mens 22 490 kroner utgjør behandlingen for lagmannsretten. ~~I tillegg kommer rettsgebyr for behandlingen på 5 160 kroner for hver instans. Samlet er kravet 44 685 kroner. I tillegg~~

kommer rettsgebyr for behandlingen i ankeutvalget på 5 160 kroner Samlet er kravet 39 525 kroner.* Ankeutvalget finner at kravet skal tas til følge, jf. tvisteloven § 20-5.

(26) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Tingrettens kjennelse stadfestes.
2. I sakskostnader dømmes Intrum Justitia Debt Finance AG til å betale ~~44 685~~ — ~~førtifiretusensekshundreogåttifem~~ 39 525 – ~~tre~~trettinitusenfemhundreogtjuefem* – kroner til A innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Steinar Tjomsland
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

*Rettet 29. april 2014 i medhold av tvisteloven § 19-8.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Riktig utskrift: